

ANALÝZA DENNÍHO SVÍCENÍ V SILNIČNÍM PROVOZU

Vladislav Křivda¹; Dušan Krajčír²

Anotace: Příspěvek se zabývá použitím potkávacích světel během dne na ulici 28. října v Ostravě. Článek uvádí výsledky měření, které provedli pracovníci Laboratoře silniční dopravy při Institutu dopravy, FS, VŠB-TU Ostrava.

Klíčová slova: Laboratoř silniční dopravy, bezpečnost

Abstract: The paper deals with use of headlights during day in the street 28. října in Ostrava, Czech Republic. The paper presented results of measuring, which was executed by by staff of the Road Transport Laboratory at the Institute of Transport, Faculty of Mechanical Engineering, VŠB–Technical University of Ostrava, Czech Republic.

Key words: Road Transport Laboratory, Safety

1. ÚVOD

Silniční doprava a její bezpečnost je v dnešní době považovaná za velký problém nejen v České republice či zemích Evropské unie, ale také v ostatních státech světa, kde je silniční doprava rozvinuta. Mnoho především ekonomicky vyspělých zemí se snaží přijímat vhodná legislativní opatření, která by vedla ke zvýšení bezpečnosti účastníků silniční dopravy.

V České republice je v současnosti velmi diskutovaná otázka novely zákona č. 361/2000 Sb. o provozu na pozemních komunikacích. Tato novela, zastoupena zákonem č. 411/2005 Sb. vstoupí v platnost 1. července 2006. Mimo jiné bude nařizovat celoroční používání potkávacích světel u všech vozidel, tedy nejen v zimním období, jak je tomu nyní.

2. SOUČASNÝ STAV

Povinnost a způsob osvětlení vozidel uvádí v ČR zákon č. 361/2000 Sb. mj. v paragrafu 32:

„(1) Vozidlo musí mít za jízdy při snížené viditelnosti rozsvícena obrysová a potkávací nebo dálková světla, pokud je jimi vybaveno podle zvláštního právního předpisu.

(2) Motocykl a moped musí mít za jízdy rozsvícena obrysová světla, pokud jsou jimi vybaveny podle zvláštního právního předpisu, a potkávací světla.

(3) V období mimo část kalendářního roku, pro kterou je stanoven letní čas podle zvláštního právního předpisu, musí mít vozidlo za jízdy rozsvícena obrysová světla a

---

¹ Ing. Vladislav Křivda, Ph.D., VŠB-TU Ostrava, Fakulta strojní, Institut dopravy (342), 17. listopadu 15, 708 33 Ostrava-Poruba, Tel. +420 59 732 5210, E-mail: vladislav.krivda@vsb.cz, <http://www.id.vsb.cz/krivda>

² Ing. Dušan Krajčír, DiS., VŠB-TU Ostrava, Fakulta strojní, Institut dopravy (342), 17. listopadu 15, 708 33 Ostrava-Poruba, Tel. +420 59 732 5333, E-mail: dusan.krajcir@cbox.cz, <http://www.id.vsb.cz/krajcir>

potkávací světla nebo obrysová světla a světla pro denní svícení, pokud je jimi vybaveno podle zvláštního právního předpisu.

(4) Řidič nesmí užít dálková světla, je-li vozovka dostatečně a souvisle osvětlena nebo mohl-li by být oslněn řidič protijedoucího vozidla, řidič vozidla jedoucího před ním nebo jiný účastník provozu na pozemních komunikacích, strojvedoucí vlaku, řidič jiného drážního vozidla nebo řidič plavidla. Při zastavení vozidla před železničním přejezdem nesmí řidič užít ani potkávací světla, pokud by jimi mohl oslnit řidiče vozidla v protisměru.

(5) Přední světla do mlhy smí řidič užít jen za mlhy, sněžení nebo hustého deště. Zadní světla do mlhy musí řidič za mlhy, sněžení nebo hustého deště užít vždy.

(6) Činná plocha světel nesmí být zakryta nebo nadměrně znečištěna.“

Povinnost užití potkávacích světel v období mimo část kalendářního roku, pro kterou je stanoven letní čas, uvádí odstavec č. 3 tohoto paragrafu.

3. VLASTNÍ MĚŘENÍ

Pracovníky Laboratoře silniční dopravy při Institutu dopravy, FS, VŠB-TU Ostrava – <http://www.id.vsb.cz/lzd>) bylo provedeno měření v Ostravě – Nové Vsi na ul. 28. října (viz obr. 1). Měřicí stanoviště se nacházelo v úseku mezi řekou Odrou a křižovatkou 28. října – Mariánskohorská – Plzeňská a to na čtyřpruhová směrově rozdělená pozemní komunikace s tramvajovou dopravou.

Obr. 1: Vyznačení měřicího stanoviště na mapě

Měření bylo provedeno ve čtvrtek 22. září 2005 (pracovní den) v době od 11¹¹ hod. do 11⁴¹ hod. Počasí bylo slunečné, téměř bezvětří, teplota ovzduší cca 17°C a vozovka suchá.

Byly sledovány jednak vozidla jedoucí směrem do Poruby (od křižovatky 28. října-Plzeňská-Mariánskohorská – viz obr. 2) a jednak vozidla jedoucí směrem z Poruby (od řeky Odry – viz obr. 3).

Obr. 2: Vozidla jedoucí do Poruby (od křižovatky 28. října-Plzeňská-Mariánskohorská)

Obr. 3: Vozidla jedoucí z Poruby (od řeky Odry)

Účelem provedeného měření bylo sledování používání potkávacích světel během dne. Záměrně byl zvolen slunečný den a také den v roce, kdy řidiči nemusí podle

zákona č. 361/2000 Sb. o provozu na pozemních komunikacích (§ 32) mít povinně rozsvícena obrysová a potkávací světla během dne (tj. mimo období letního času).

Byly sledovány oba směry, tj. jednak vozidla jedoucí do Poruby a jednak vozidla jedoucí z Poruby. Vozidla jedoucí z Poruby byla navíc zaznamenávána na videozáznam VHS. Ze sledování byly vyřazeny tramvajové soupravy, jelikož ty mají (v Ostravě mají podle vnitřního předpisu Dopravního podniku Ostrava, a.s. povinnost svítit celoročně i během dne, a rovněž řidiči motocyklů a mopedů, kterým celoroční svícení během dne již ukládá příslušný zákon.

Výsledky provedeného měření uvádí tab. 1. Vozidla jsou rozdělena podle typu (osobní, nákladní, autobusy apod.) a rovněž podle toho, zda se jednalo o firemní automobily, sanitní a policejní vozidla či vozidla TAXI (tzn. vozidla řízená profesionálními řidiči). Následují přehledné grafy (obr. 4 až 6).

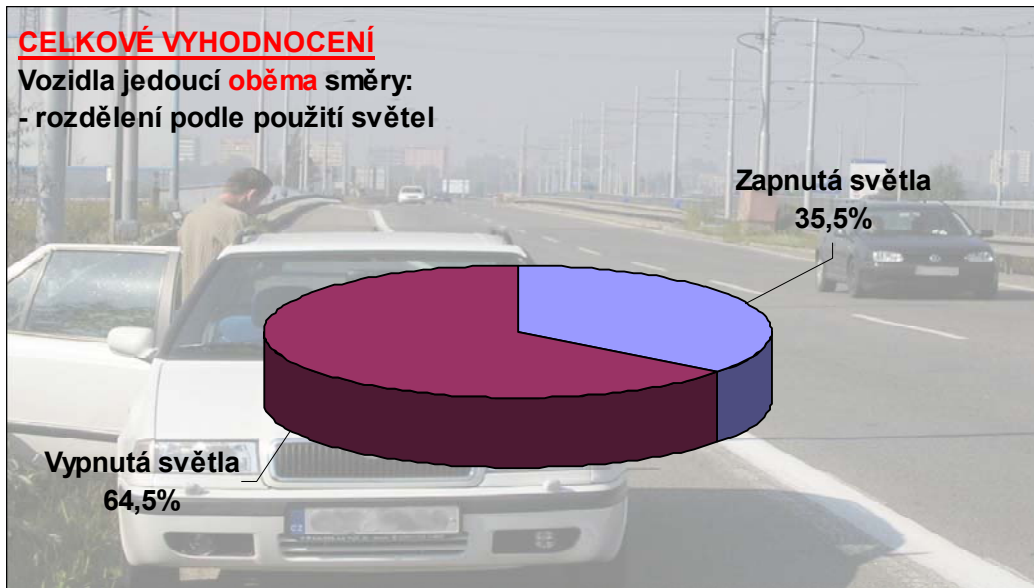
Tab. 1: Sledování použití potkávacích světel během dne v letním období

Vozidla jedoucí směrem:	Do Poruby:		Z Poruby:	
	Zapnutá světla [vozidlo]	Vypnutá světla [vozidlo]	Zapnutá světla [vozidlo]	Vypnutá světla [vozidlo]
Typ vozidla:				
- osobní automobil:	170	323	200	331
- z toho firemní (tj. s logem firmy)	26	33	22	36
- z toho sanitní	0	0	1	0
- z toho Policie	0	1	0	2
- z toho TAXI	0	0	0	1
- malý nákladní automobil	13	36	8	40
- velký nákladní automobil	9	28	1	3
- autobus (viz poznámka pod tabulkou)	10	5	10	0
- traktor	1	1	0	0
CELKEM:	203	393	219	374
Celkem pro daný směr:	596		593	
Celkem pro oba směry:	1189			

Poznámka: V době sledování projely sledovaným úsekem pouze autobusy Dopravního podniku Ostrava, a.s.

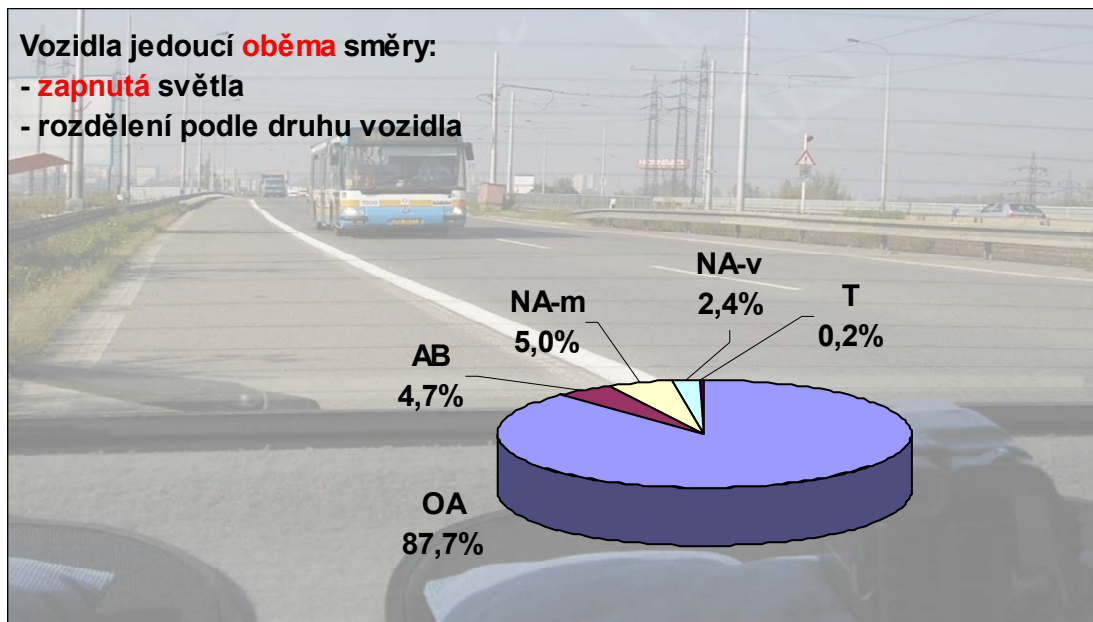
CELKOVÉ VYHODNOCENÍ

Vozidla jedoucí **oběma** směry:
- rozdělení podle použití světel

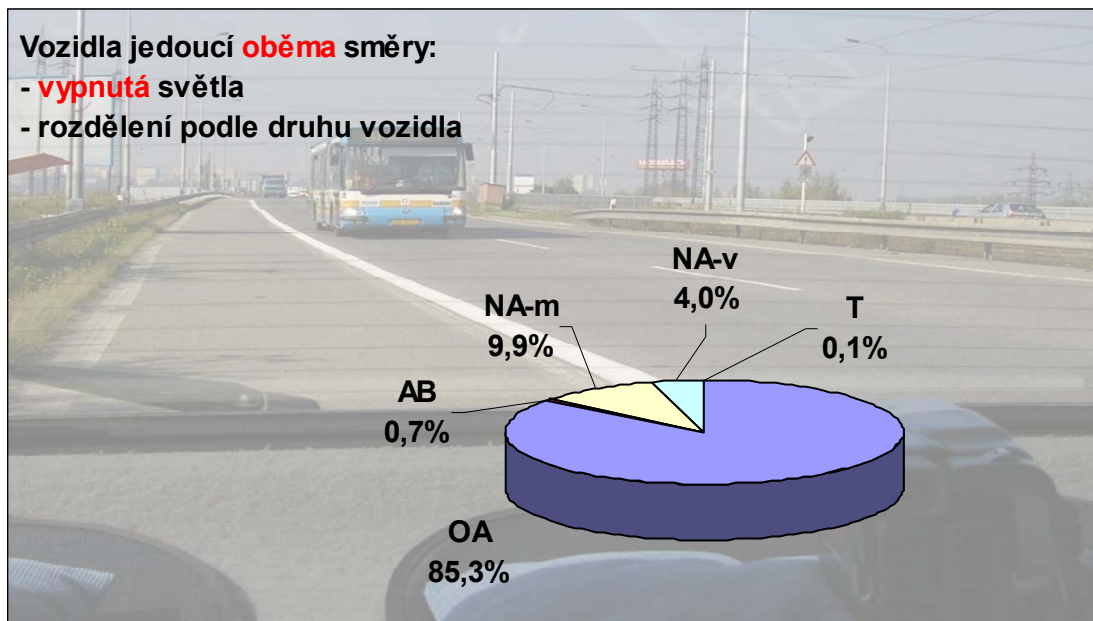

Obr. 4: Sledování použití potkávacích světel během dne v letním období -
- celkové vyhodnocení

Vozidla jedoucí **oběma** směry:
- **zapnutá** světla
- rozdělení podle druhu vozidla

Obr. 5: Sledování použití potkávacích světel během dne v letním období -
- vozidla se zapnutými světly (vysvětlivky – viz tab. 1)

Obr. 6: Sledování použití potkávacích světel během dne v letním období -
- vozidla s vypnutými světly (vysvětlivky – viz tab. 1)

4. ZÁVĚR

Přibližná třetina řidičů všech sledovaných vozidel (35,5 %) používá během dne (v době letního času) rozsvícená potkávací světla. Obdobně to platí také při rozdělení vozidel podle směru jejich jízdy. Můžeme konstatovat, že jde o *pozitivní skutečnost*. A to především proto, že měření probíhalo za slunečného dne, kdy by se daly očekávat horší výsledky. Část řidičů si přesto uvědomuje důležitost celodenního svícení i v letním, resp. jarním a podzimním období. Při podrobnějším sledování lze říci, že mnoho „profesionálních“ řidičů však potkávací světla během dne nepoužívá. Týká se to 58,9 % firemních osobních automobilů a 77,5 % všech nákladních automobilů.

Naopak opačný jev můžeme vidět u autobusů, kde pouze 20 % z nich nesvítilo. Na sledovaném úseku se vyskytly pouze autobusy Dopravního podniku Ostrava, a.s. (DPO) zajišťující MHD v Ostravě a okolí. Podle vnitřního předpisu DPO musí všechny dopravní prostředky DPO svítit celoročně i během dne (nejen tedy pouze tramvaje, ale také autobusy a trolejbusy). Použití světel u 1 sanitního vozidla, resp. nepoužití světel u 3 vozidel Policie a 1 vozidla taxislužby nelze u tak malého vzorku objektivně hodnotit.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] FOLPRECHT, JAN; KŘIVDA, VLADISLAV. *Organizace a řízení dopravy I*. Ostrava: VŠB – Technická univerzita Ostrava. 2006. 158 s. ISBN 80-248-1030-1
[2] KRAJČÍR, DUŠAN. *Telematika silniční nákladní dopravy*. Workshop FS, VŠB-TU Ostrava. 16. 2. 2006. 88 s. ISBN 80-248-0999-0

- [3] KŘIVDA, VLADISLAV; KRAJČÍR, DUŠAN. *Měření používání potkávacích světél během dne. Měření č. 1 – orientační měření. Ostrava – Nová Ves: ul. 28. října (úsek mezi řekou Odrou a křižovatkou 28. října – Mariánskohorská – Plzeňská). 22. 9. 2005. Laboratoř silniční dopravy. Institut dopravy. FS, VŠB-TU OSTRAVA.*
- [4] *Vyhláška č. 30/2001 Sb., kterou se provádějí pravidla provozu na pozemních komunikacích a úprava a řízení provozu na pozemních komunikacích*
- [5] *Zákon č. 361/2000 Sb. o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů*
- [6] *Zákon č. 411/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 361/2000 Sb. o provozu na pozemních komunikacích... (platnost od 1. 7. 2006)*

Recenzent: doc. Ing. Jan Folprecht, Ph.D.
VŠB-TU Ostrava, FS, Institut dopravy